

Coca-Cola Dosyası

Dünyanın en büyük meşrubat
içecek şirketi, okyanuslarımızı
plastığe boğuyor

GREENPEACE

Dünyanın en büyük meşrubat içecek şirketi okyanuslarımızı plastiğe boğuyor

Sahillerimiz, nehirlerimiz ve denizlerimiz plastik şişelerle boğuluyor. Küresel sahil temizlik çalışmalarına göre, plastik şişeler ve kapaklar, dünyada sahil şeritlerine vuran en yaygın plastik ambalajlardır.¹

Bu kirlilik yalnızca kötü bir görüntü yaratmakla kalmıyor, aynı zamanda okyanuslarımıza çok büyük zarar veriyor. Şişeler ve kapaklar köpekbalığı ve deniz kuşları gibi büyük deniz hayvanları tarafından yutuluyor ve mikroplastiklere ayrılarak okyanustaki besin zincirinin her seviyesine giriyor. Ayrıca bu mikroplastiklerin sünger gibi davranarak okyanustaki zehirli kimyasalları emdiği yönünde rahatsız edici kanıtlar bulunmaktadır.²

Her yıl okyanuslara 12,7 milyon tona kadar plastik giriyor. Bu her dakika bir kamyon dolusu çöp demektir.³ Her yıl üretilen 600 milyar polietilen tereftalat (PET) şişelerin yarısının tek kullanımdan sonra atıldığı göz önünde bulundurulduğunda⁴ plastik içecek şişeleri bu sorunun çok büyük bir parçasını oluşturmaktadır.

Üretimin önümüzdeki birkaç yılda iyice artacağı düşünüldüğünde⁵ meşrubat içecek endüstrisinin, ürünlerinin okyanuslar üzerindeki etkisi konusunda sorumluluk alma vakti geldi.⁶

Coca-Cola'nın dünyanın en büyük meşrubat içecek şirketi olarak okyanuslardaki bu kriz konusunda sorumluluğu daha çok. Değeri 2015 yılında 178 milyar Amerikan Doları olarak belirlenen ve 200'den fazla ülkede faaliyet gösteren⁷ Coca-Cola'nın endüstri genelinde bu plastik kirliliğini sonlandırmaya yardımcı olacak imkanları ve gücü bulunmaktadır. Coca-Cola, okyanus plastikleri konusuna önem verdiklerini iddia etse de⁸, plastik ayak izinin büyüklüğünü gizlemekte ve ürünlerinin denizlerimizi kirlletmesini durdurmak için anlamlı adımlar atmamaktadır.

Okyanus plastiklerinde suçlu

Coca-Cola'nın plastik ayak izi ne kadar büyük?

Greenpeace'in yakın zamanda dünyanın en büyük meşrubat içecek şirketleri üzerine yaptığı çalışmada her yıl pazara çıkardığı plastik ambalaj hacmini açıklamayan tek şirket Coca-Cola olmuştu. Tüm büyük rakipleri kendi verilerini açıklamış olmasına karşın Coca-Cola bunun 'ticari açıdan hassas bir bilgi' olduğunu söylemişti. Belirli ürün gruplarındaki yıllık satış rakamlarına ve bunların 2012 yılından bu yana şirketin genel ambalaj karışımındaki oranına bakarak Coca-Cola'nın plastik ayak izi için tahmini bir değere ulaşmak mümkün. Bu yöntemi kullanarak Coca-Cola'nın yılda yaklaşık 108-128 milyar aralığında plastik şişe sattığını tahmin edebiliriz.⁹

Ancak Coca-Cola'nın çok büyük bir plastik ayak izine sahip olduğunu bilmek için sayılarla bu kadar uğraşmamıza gerek yok. Şirket dünya çapında her gün 1,9 milyardan fazla içecek satıyor¹⁰ ve dünyanın en büyük beş gazlı içecek markasından dördünü barındırmanın yanı sıra farklı 16 adet milyar dolarlık ürün grubuna sahip. Bünyesindeki 500'den fazla meşrubat içecek markası sayesinde şirket küresel anlamda 3.500'den fazla farklı ürün satıyor.¹¹

Elde ettiğimiz bulgular Coca-Cola'nın dünya genelinde ambalajlarının neredeyse %60'ının tek kullanımlık plastik şişeler olduğunu göstermektedir.¹² Bu kadar büyük bir plastik ayak izi varken Coca-Cola'nın artık ürünlerinin deniz çevresine verdiği zarar konusunda sorumluluk kabul etmesi gerekmektedir.

Tek kullanımlık plastiklerin azaltılmasına yönelik hedef yok

Coca-Cola'nın ürettiği tek kullanımlık plastik şişe sayısını azaltmak için hiçbir taahhüdü, hedefi ya da programı bulunmamaktadır. Şirket bunu yapmak yerine 'hafifletme' çalışmalarını vurguluyor - maliyetleri, plastik kullanımını ve karbon emisyonlarını azaltmak için şişeleri daha ince hale getiriyorlar.

Ancak hafifletmek Coca-Cola'nın plastik şişelerinin okyanusa girmesine ve deniz yaşamını tehdit etmesine engel olmuyor. Şişelerin hafifletilmesi, plastik şişe üretiminin hızla yaygınlaşması anlamında da uygulanmaktadır.

Deniz yaşamındaki plastik kirliliğine karşı gerçekten mücadele etmek için Coca-Cola'nın tek kullanımlık plastik şişelerin ötesine geçmesi gerekmektedir.

Yeniden kullanılabilir şişelere geri dönüş

Pek çok ülkede şirketler iade edilebilir, yeniden kullanılabilir şişelerde meşrubat içecek satışı yapmaktadır. Başta Almanya, İsveç ve Danimarka olmak üzere aktif olarak kullanılan depozito iade planlarında (DRS) şirketler, satın alım esnasında şişelere, müşteriler şişelerini geri

Tek kullanımlık plastiklere alternatifler

Küresel trend, alternatif teslim modelleri ve yeniden kullanılabilir ambalajlamaya doğru yönelmektedir. Endüstrinin desteklediği Ellen MacArthur Vakfı'nın New Plastics Economy (Yeni Plastik Ekonomisi) inisiyatifi, tüm plastik ambalajların en az %20'sinin yeniden kullanılması çağrısında bulunmuştur. 2017 yılı için hazırladıkları raporda, tek kullanımlık plastiklerin yeniden kullanılabilir alternatifleriyle değiştirilmesi ve ürünlerin yeniden doldurulmasına uygun yenilikçi ambalaj modelleri tasarlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır.¹³

Meşrubat içecek şirketleri bunu, en çok sinema ve fast food bayilerinde görülen soda makineleriyle halihazırda yapmaktadır. Coca-Cola 2015 yılında Greenpeace'e, 2009 yılında başlattıkları Freestyle soda makinesi de dahil olmak üzere, bu makinelerin şirketin küresel ambalaj karışımının onda birini teşkil ettiğini söylemiştir.

Coca-Cola'nın ayrıca ev tipi ve hareket halindeki kullanım için yeni otomatik satış makinesi teknolojileri de geliştirmesi gerekmektedir. Şirket daha önce eve teslimat sistemlerinin "uzun vadeli bir fırsat" olduğunu tanımlamıştır ancak 2015 yılında çıkardıkları ev tipi soda makinesi yalnızca bir yılın sonunda kaldırılmıştır.¹⁴

Thames Estuary, İngiltere'den toplanan Coca-Cola şişesi.
© Lovers / Greenpeace

getirdiğinde iade edilen küçük bir ek ücret uygular. İade edilen cam şişeler 50, plastik şişeler ise 15 kere daha yeniden kullanılabilir.¹⁵ Ale-8-One, bir kısmı bölgesel Coca-Cola distribütörleri aracılığıyla olmak üzere, ABD genelinde depozitolu şişelerde satılmaktadır.¹⁶ Coca-Cola'nın İngiltere'deki yere çöp atma davranışları için yürüttüğü kendi çalışması dahi şirketin daha fazla yeniden kullanılabilir ambalaj yapması gerektiğini tavsiye ediyordu.¹⁷

Yine Coca-Cola'nın yıllık sürdürülebilirlik raporları ile Greenpeace'in elde ettiği yeni veriler, meşrubat içecek devinin son on yılda yeniden kullanılabilir içecek kutusu oranını azalttığını, Coca-Cola'nın küresel portföyünün neredeyse üçte birini oluşturan yeniden doldurulabilir ambalaj oranını da 2008 ile 2015 yılları arasında çeyreğine kadar kıstığını ortaya çıkarmaktadır. Bunun aksine kullan-at plastik şişeler yükseliştir; PET kullanılan ambalaj oranı %12 artarken yeniden doldurulabilir cam oranında %33 azalma yaşanmıştır. Bu da Coca-Cola'nın küresel ambalaj hacminin dörtte üçünün (%75) artık tek kullanımlık malzemeden olduğu ve bunların %58'inin de tek kullanımlık plastik şişelerden oluştuğu anlamına gelir.

Coca-Cola 2015 yılında Alman müşterilerine yarım litre ve 1,5 litre şişeler için yeniden kullanılabilir PET plastik şişeler sağlamayacağını duyurmuştu. Alman çevre bakanlığının PET şişelerin birden fazla kez yeniden kullanılması potansiyeli ile ilgili verdiği tavsiyeye karşın sunulan tek alternatif tek kullanımlık plastik şişeler olmuştur.¹⁸

Coca-Cola küresel ambalaj karışımı hakkında şeffaf davranmadığı için başka kötüleşme olup olmadığını ölçmek zordur. Şirket artık yeniden doldurulabilir ve tek kullanımlık ambalaj dökümünü küresel yıllık raporlarda¹⁹ veya talep üzerine açıklamamaktadır. Bu şirketin 2010 yılında yaptığı 'tek kullanımlık şişeler, şirketimiz için uygun bir seçenek değildir' açıklamasından çok uzaktadır.²⁰

Kısa vadeli karlar için sürdürülebilirlikten ödün vermek

Coca-Cola her zaman müşterilerine geri dönüşümün önemini vurgulamıştır ancak kendi şişelerini üretirken kullanılan geri dönüştürülmüş malzeme miktarını ciddi ölçüde artırmak konusunda da geri kalmıştır. Coca-Cola 2011 yılından bu yana müşterilerinin bir 'geri dönüşüm bilinçlendirme mesajı' ile kaç kere etkileşim kurma fırsatı yakaladığını memnuniyetle ölçmektedir ancak şirket, her yıl kaç ton geri dönüştürülmemiş ve geri dönüştürülmüş plastik ambalaj sattığına ilişkin bilgileri Greenpeace ile paylaşmamıştır.²¹

Coca-Cola'nın küresel olarak 2015 yılıyla birlikte plastik şişelerinin %25'ini geri dönüştürülmüş veya 'yenilenebilir' malzemeden üreteceği yönündeki hedefin yarısına bile ulaşamamış %12,4 seviyesinde kaldığını biliyoruz.²² Bunun içerisinde şirketin küresel ürün gruplarında ortalama olarak kullandığı yalnızca %7 oranında geri dönüştürülmüş plastik (rPET) de dahildir. Coca-Cola ise suçu petrol fiyatlarındaki düşüşe atarak geri dönüştürülmemiş plastiğin maliyetinin azaldığını, bunun da rPET alımını 'zorlaştırdığını' ifade etmiştir.²³

Dolayısıyla Coca-Cola kısa vadeli karlar uğruna sürdürülebilirlik taahhütlerinden ödün vermeye oldukça hevesli gözükmektedir. Daha

önce yaptıkları açıklamalar da şirketin ekonomik motivasyonlarındaki önceliği pekiştirmektedir. 2012/13 yılı sürdürülebilirlik raporlarında şu ifade yer almaktadır: 'Ekonomik açıdan anlamlı olduğu için ambalajlarımızda rPET kullanmakta kararlıyız.'²⁴ Düşük petrol fiyatları ve geri dönüştürülmemiş plastik fiyatlarındaki keskin düşüş, geri dönüşüm işletmelerine zarar verdi ve sundukları ürünlere karşı talep istikrarlı olmadığı için pek çok tesislerini kapatmak durumunda kaldılar.²⁵

Coca-Cola 2015 yılındaki küresel geri dönüştürülmüş içerik hedefine ulaşamadıktan sonra bu yöndeki kurumsal amacı tamamen bırakarak plastik şişelerinin daha geniş çevresel etkilerini ölçmek yerine

%100 geri dönüşümlü şişeler mümkün

%100 geri dönüşümlü şişeler uygulanabilir ve son on yıl içerisinde pek çok meşrubat içecek bu şekilde piyasaya çıkmıştır. Suntory'nin Ribena markası 2007 yılında Birleşik Krallık'ta %100 geri dönüşüm plastik kullanan ilk büyük markası olmuştur. Ardından Naya Natural Spring Water da Kanada'da 2009 yılında %100 geri dönüşümlü şişelere geçiş, 2011 yılında ise PepsiCo'nun 7Up markası 'EcoGreen' şişelerle %100 geri dönüşümlü şişe kullanmaya başlamıştır. Hong Kong merkezli Watsons Water şirketi 2015 yılından bu yana müşterilerine 'Go Green' şişeleri sunuyor, Nestlé ise 2015 yılında Natural Spring Water ile ABD'de %100 rPET şişeler kullanmaya başlamıştır. Coca-Cola, 2007 yılında %100 geri dönüşüm plastik şişelere öncülük eden ancak 2011'e gelindiğinde 'kalite endişelerini' öne sürerek geri dönüşüm içeriğini azaltan buzlu içecek markası Innocent'in %90'ına sahiptir.

yalnızca karbon azaltımına yöneleceklerini duyurdular.²⁶ Şirketin artık, Coca-Cola şişelerinde %100 geri dönüştürülmüş içerik sağlamak için net bir zaman çizelgesi olması bir kenara, tüm ürün gruplarında geri dönüştürülmüş içerik miktarını artırmak gibi küresel hedefleri dahi bulunmamaktadır. Coca-Cola'nın Avrupa kolunun plastik şişe malzemelerinin yalnızca beşte ikisini geri dönüştürülmüş veya 'yenilenebilir' kaynaklardan üretmek gibi bir hedefi bulunmaktadır. Ancak Coca-Cola 2011 yılından bu yana gelişmekte olan pazarlara milyar dolarlık yatırımlar ilan etmiş olsa da²⁷ bu ülkelerde geri dönüştürülmüş içerik kullanımını artırmak gibi hedeflere dair hiçbir taahhüt vermemiştir. Bu da Greenpeace'e gelecekteki herhangi bir hedefin 'referans bilgi toplamaya bağlı olduğunu' söylemektedir. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) 2014 yılında aşağıdaki hedefler koymuşken Coca-Cola'nın PET şişeler için geri dönüştürülmüş içerik hedeflerini duraklattığı göze çarpmaktadır.²⁸

Yenilenebilir biyoplastikler okyanuslarımızı korumayacak

Coca-Cola'nın 2015 için 'yenilenebilir' ve geri dönüşüm plastik hedeflerini birleştirme kararı da sorunludur. Bu iki hedefi birleştirmek, şirketin tek kullanımlık plastikleri azaltma sorumluluğuna olan dikkati dağıtır.

'Yenilenebilir' ya da biyoplastikler, Coca-Cola'nın 'PlantBottle'ında olduğu gibi bitkisel kökenli plastik içerik kullanır. Her ne kadar fosil yakıtlara alternatif bir hammadde kullanmak şişe üretimindeki karbon emisyonlarını

2015 yılında yavaş ilerleme

Hedef: Plastik şişelerin %25'i geri dönüştürülmüş ya da yenilenebilir kaynaklardan üretilen.

Sonuç: %12,4'e ulaşıldı; bunun yalnızca %7'si geri dönüştürülmüş içerikti.

2020

Hedef: 2020 yılı itibarıyla gelişmiş ülkelerde satılan şişelerin ve tenekelerin %75'ien denk bir miktarı toplamak ve geri dönüştürmek.

Mevcut ilerleme: 2013 ve 2015 yılları arasında bu hedefte gerileme yaşandı.

azaltacak olsa da bitkisel kökenli şişe kullanımı, şişeler toplanıp yeniden kullanılmadıkça veya kullanımdan sonra geri dönüştürülmedikçe tek kullanımlık plastiklerin okyanuslara girmesine engel olmaz. Ayrıca besin ürünleri yetiştirmek için kullanılabilir daha fazla toprağın üretime ayrılması yerine tek kullanımlık biyoplastiklerin üretim ölçeğini artırmak endişeler doğuracaktır.

Greenpeace, Coca-Cola'nın alternatif dağıtım ve yeniden kullanılabilir ambalajlar üzerinden plastik kullanımını toptan azaltmayı öncelik haline getirmesini istese de Coca-Cola'nın 'yenilenebilir veya geri dönüştürülmüş plastik' kullanımını artırma hedefi bir seçim olamaz. 'Yenilenebilir' 'PlantBottle' için yapılan yatırım, Coca-Cola'nın kalan tüm plastik ambalajlarını %100 geri dönüştürülmüş olmasını sağlama hedefinden uzaklaştırmamalıdır.

Çözümleri engellemek için yapılan lobi çalışmaları

AB'nin dögüsel ekonomi paketine 'karşı gelme'

Coca-Cola'nın web sitesinde şu ifade yer alır: 'Dögüsel ekonominin çok fazla faydası vardır ancak tam anlamıyla çalışmasının tek yolu her şirketin ve kişinin buna katılmasıdır.'²⁹ Ancak yaptıkları lobi çalışmalarıyla dögüsel ekonomi mevzuatının en önemli unsurlarını zayıflatmaya çalışmışlardır. 2016 yılı bahar aylarında sızdırılan kurum içi belgeler Coca-Cola'nın Avrupa Birliği'nin dögüsel ekonomi paketinin içeriğine karşı gelme niyetini ortaya koymuş ve önerilen 'toplama ve geri dönüştürme

hedeflerinin artırılması', 'depozito sistemleri için AB planı', 'yeniden doldurulabilir kotaları' ile 'aksatıcı/haksız EPR [Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu] planları' politikaları, şirketin 'karşı geleceği' altı öncelikli hedeften dördü olarak listelenmiştir.³⁰ Belgeler ayrıca AB'nin ambalaj atıkları direktifi üzerinde 'devamlı Coca-Cola lobi kampanyasına' yönelik planları da açığa çıkarmıştır.

Sızan bir e-posta'da bir Coca-Cola çalışanı şirketin Avrupa dögüsel ekonomi mevzuatının nihai sonuçlarına 'endüstri birliklerine ulaşip iş birliği yaparak' nasıl etki ettiğini açıklamıştır.³¹

AB şeffaflık kayıtlarına göre Coca-Cola 2015 yılında Komisyon üzerinde lobi çalışması yapmak için 900.000 €'dan fazla harcama yapmış ve lobi faaliyetlerinin merkezine dögüsel ekonomi paketini koymuştur.³²

Depozito iade planlarına karşı lobi

Coca-Cola'nın birincil hedeflerinden biri de dünya genelinde depozito iade planlarının (DRS) uygulanmasına karşı gelmektir. Bu planlar Almanya, Norveç ve Hollanda'da içecek kutularının toplanma oranlarını %95'in üzerine çıkarmıştır ancak

kısa vadeli karlarını korumak isteyen meşrubat içecek şirketleri buna sürekli olarak karşı gelmiştir.

Coca-Cola, Avustralya'da 2009 ve 2014 yılları arasında bölgesel depozito planlarına karşı büyük bir kamuoyu kampanyası yürütmüştür. Bu kampanyada davalar açıldı ve Coca-Cola, endüstrideki müttefikleri ile birlikte depozito iade planlarının başlatılmasını engellemek için 20 milyon Avustralya Doları harcadı.³³ Hollanda'da Coca-Cola'nın bağlı olduğu sektör kurumu Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie'nin meşrubat içecek şişeleri için DRS'yi kaldırmak üzere Hollanda çevre bakanlığı üzerinde lobi çalışması yapmakta kullanılan bir akademik çalışmaya ödenek sağladığı ortaya çıktı.³⁴ Iowa'da 2016 yılına ait sızdırılan e-postalar Coca-Cola'nın depozito planına ilişkin bir yasa tasarısını iptal etmek ve DRS'nin dünya genelindeki kanıtlanmış başarısına rağmen bunu 'daha kapsamlı bir geri dönüşüm ve çöp azaltma programı'³⁵ ile değiştirmeye çalıştığını göstermiştir. Başka bir e-postada ise Montreal valisinin şişe suyu yasaklama planlarını geçersiz kılmak için Coca-Cola'nın Quebec'te devlet görevlileri ile toplantı yaptığını ortaya çıkardı.³⁶

Greenpeace İngiltere'nin yakın tarihte yaptığı bir araştırma, Coca-Cola'nın 2017'ye kadar uzun yıllardır Birleşik Krallık'ta DRS'ye karşı lobi çalışması yürüttüğünü göstermiştir.³⁷

Depozito iade planı nasıl çalışır

Coca-Cola, 2015 yılında ABD Menkul Kıymetler ve Borsalar Komisyonu'na yaptığı yıllık bildirimde DRS için "faaliyet gösterdiğimiz büyük piyasalarda maliyetlerimizi etkileyebilir veya net işletme gelirimizi ve karlılığımızı azaltacak şekilde dağıtım modelimizde değişikliğe gitmemiz gerektirebilir" demiştir.³⁸ Ancak şirket, DRS'nin uygulandığı birden fazla ülke ve bölgede başarıyla faaliyet göstermektedir. Coca-Cola'nın lobi çalışması yaptığı Eski İskoçya Bakanlar Kurulu Sekreteri Richard Lochhead şunları söylemiştir: 'Dünyadaki pek çok pazarda başarılı depozito ve iade planlarına katılan içecek şirketlerinin İskoçya'da ve başka yerlerde yeni planların uygulamaya konmasına karşı gelmesi beni şaşırtıyor.'³⁹

Ancak Coca-Cola, DRS'ye karşı geldiğini kamunun bilinmesinden hoşlanmıyor.

Greenpeace şirketin Birleşik Krallık'taki lobi faaliyetlerini açığa çıkardığında Coca-Cola çabucak tavır değiştirmiş ve İskoçya'da DRS uygulanmasına destek verdiğini açıklamıştır. Bu karardaki en büyük faktör Coca-Cola'nın kendi tüketici anketleridir; çalışmalar tüketicilerin %63'ünün DRS uygulamasını desteklediğini, yarısından fazlasının da bu uygulama sayesinde geri dönüşüm yapabileceklerini göstermiştir.⁴⁰

Garip olan ise şişe depozito sistemlerinin 1900'lü yılların başında Coca-Cola tarafından icat edilmiş olmasıdır. O dönemdeki cam şişeleri tek kullanımlık olamayacak kadar değerliydi; dolayısıyla şirket de Coca-Cola'nın şişeleme fabrikalarının %80'inini kapsayan geri ödemeli bir ücret uygulaması başlatmıştır. Bu plan 1940'ların sonunda şişelerin %96'sının iade edilip yeniden kullanılmasını sağlamıştır.

Perakende ve ev tipi yeniden kullanılabilir şişeleri gösteren 1940'lı yıllardan bir Coca-Cola reklamı © Dan H / Flickr

Sydney'deki Botany Bay'den tek kullanımlık plastik şişeleri toplayan bir Greenpeace gönüllüsü © Greenpeace / Jane Castle

'Yeşil' pazarlamanın arkasına saklanmak

Coca-Cola kendisini sorumlu, istekli bir şirket olarak göstermek için her yıl 4 milyar Amerikan Doları harcıyor - bu tutar 27 ülkenin gayri safi yurt içi hasılasına denktir.⁴² Ocean Conservancy'nin yıllık Uluslararası Sahil Temizliği'nin⁴³ sponsoru olan Coca-Cola kamuya şu açıklamada bulunmuştur: 'Ambalajlarımız, dünyanın dört bir tarafındaki sahil şeritlerine atılan atıklar arasındadır; dolayısıyla deniz kirliliği sorununa yardımcı olma konusunda ciddi bir yükümlülüğümüz bulunmaktadır.'⁴⁴ Bu açıklama hala güvenilir bir kurumsal eyleme dökülmemiştir.

Örneğin şirket, Coca-Cola Vakfı aracılığıyla lokal geri dönüşüm ve yerlere çöp atılmasına karşı planlar üzerine ciddi yatırımlar yapmıştır; bu da dikkatlerin her yıl şirket tarafından piyasaya sürülen milyarlarca tek kullanımlık plastik şişeden ziyade tamamen müşteri sorumluluğunda kalmasını sağlamıştır. Bu tip çalışmalar Coca-Cola'nın 1950'lerde plastik kirliliğini azaltmaya yönelik DRS gibi devlet inisiyatiflerine karşı çıktığı için eleştirilen ve dikkatleri, şirketlerin tek kullanımlık ambalajların azaltılmasında oynayabileceği rollerden uzaklaştıran Keep America Beautiful'un kurucu üyesi olduğu yıllara dayanır.⁴⁵

Coca-Cola'nın geri dönüşüm kutularına yönelik büyük hibe de dahil olmak üzere Keep America Beautiful'a yaptığı sürekli bağışlar, şirketin faaliyet gösterdiği 36 gelişmiş ülkede 2020 yılı itibarıyla sattığı şişe ve teneke kutuların %75'ine denk miktarda toplama ve geri dönüştürmeye yönelik 2020 sürdürülebilirlik hedefinin ana başlığını oluşturmaktadır.⁴⁶

Ancak Coca-Cola'nın sürdürülebilirlik raporları 2013 ve 2015 yılları arasında gerileme göstermektedir ve bildirilen oran %63'ten %59'e düşmüştür.⁴⁷

Bu inisiyatiflerin bazıları ticari kazanımlarla ilişkilidir. Şirketin 2013 yılındaki 'Together We're Making Recycling Count' ('Hep Birlikte Geri Dönüşüm') geri dönüşüm kampanyası İngiltere'deki müşterilere online bir geri dönüşüm sözü karşılığında ödül olarak Coca-Cola içecek fişi sunmuştur.

Coca-Cola inanılmaz bir şekilde kendisini 'yerel depozito iade sistemlerinin aktif ve destekleyici paydaşı' olarak lanse etmektedir. Greenpeace'in meşrubat içecek çalışmasına yanıt olarak Coca-Cola, atık yönetimi sektöründeki şirket faaliyetleri olarak Estonya, Fransa, Litvanya ve Almanya'daki depozito planlarını dahil etmiştir.⁴⁸ Şirket, dünya genelinde son derece sert biçimde depozito planlarına karşı lobi çalışması yapmasına rağmen Greenpeace'e 'Coca-Cola sistemi, Avrupa genelindeki EPR [Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu] uyumluluk planları ile depozito planlarının geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır' açıklamasında bulunmuştur.

Tüm bu beyanattlar, halka ilişkiler kampanyaları ve sponsorluk anlaşmaları aracılığıyla Coca-Cola, kendisini bu konuda endüstri lideri olarak konumlandırmaya çalışmaktadır. Yakın zamanda şirket, Dünya Ekonomi Forumu 2017'de Ellen MacArthur Vakfı'nın Yeni Plastik Ekonomisi eylem planına

kaydolmuştur ve Coca-Cola'nın Sürdürülebilirlik Sorumlusu Bea Perez, şirketin 'döngüsel ekonomiye tamamen paralel bir plastik sisteminin vakti geldiğini bildiğini, piyasanın ve çevrenin de bunu istediğini' öne sürmüştür.⁴⁹ Aksiyon planı, plastik ambalajları azaltmak, yeniden kullanım ve geri dönüşüm oranlarını artırmak için küresel hedefler belirlemiştir ancak Coca-Cola henüz bu konudaki kendi hedeflerini açıklamamıştır.

Coca-Cola'nın iddiası şudur: 'Sadece kısa vadede bizlere halka ilişkiler anlamında olumlu dönüş getirecek göze hoş gelen pazarlama sloganlarıyla değil, sürdürülebilirliğe götüren hakiki, ölçülebilir uzun vadeli gelişimler getiren yeniliklerle ilgileniyoruz.'⁵⁰ Ancak şirketin kendi plastik ayak izini azaltmak konusunda güvenilir bir adım atmamış olması, Coca-Cola'nın tam olarak slogan peşinde olduğunu göstermektedir. Gazlı içecek sektörüne karşı uzun yıllardır mücadele eden bir sağlık savunucusu olan Marion Nestle'nin de söylediği gibi: 'Kurumsal çevre hayırseverliği,

gazlı içecek üretimi ile tüketiminden doğan sorunlardan uzaklaşarak çevresel zararı temizleme yükünü giderek halka vermektedir.'⁵¹

'Kurumsal çevre hayırseverliği, gazlı içecek üretimi ile tüketiminden doğan sorunlardan uzaklaşarak çevresel zararı temizleme yükünü giderek halka vermektedir.'

— Marion Nestle

Sektörü etkileme gücü

Coca-Cola'nın, dünyanın lider meşrubat içecek şirketi olarak yeni dağıtım sistemleri ile yeniden kullanılabilir modellere yatırım yapıp geliştirerek ve kalan tüm ambalajların %100 geri dönüşümden üretilmesini sağlayarak sektörün dönüşümüne öncülük etmesi gereklidir. Tek kullanımlık plastiklerden uzaklaşmak Coca-Cola'nın plastik ayak izini çok ciddi ölçüde azaltacak ve her yıl okyanusa akan plastik miktarını inanılmaz derece etkileyecektir.

Coca-Cola ayrıca kendi plastik ayak izlerini azaltmak konusunda meşrubat içecek sektörünü ve tedarik zincirindeki şirketleri de etkileyebilir. Greenpeace'in global ölçekteki ilk altı şirket üzerinde yaptığı çalışmada, Coca-Cola'nın plastik kullanımı ile politikalarına ilişkin sorunların endüstri özelinde olduğunu göstermiştir.⁵² Coca-Cola sektördeki hakim konumunu geçmişte iklim değişikliğinde çok büyük faktörü olan hidroflorokarbonlar (HFC'ler) gibi sorunlara karşı yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanılmasına öncülük etmek için kullanmıştır. Coca-Cola ve Unilever 2004 yılında soğutma birimlerinden florlanmış gazları kaldırmak amacı taşıyan 'Refrigerants, Naturally!' inisiyatifini yönetmiştir. Bu UNEP ve Greenpeace tarafından da desteklenen yüksek profilli hareket, PepsiCo ve Red Bull'dan da destek görmüştür ve bir yıl

içerisinde 6,7 milyon yolcu arabası a denk miktarda karbon emisyonundan kurtardığı tahmin edilmektedir.⁵³ Ayrıca Coca-Cola, daha geniş kapsamlı Tüketici Malları Forumu'ndaki varlığını, 400 tüketici malları üreticisi ve perakende satıcısını sürdürülebilir soğutma teknolojilerine yöneltmek için kullanmaktadır.

Coca-Cola, 2015 verilerine göre 27 milyar Amerikan Doları civarındaki brüt karı sayesinde tek kullanımlık plastiklere alternatif üretmek konusunda iddialı sektör standartları belirleyecek imkanlara ve güce sahiptir. Karşılandığı takdirde bu standartlar, okyanuslara plastik akışını sonlandırmak için büyük kazanımlar sağlayacaktır.

Çözümler

Greenpeace, Coca-Colayı okyanuslardaki plastik kirliliği konusunda sorumluluğunu kabul etmeye ve tek kullanımlık plastik ambalajları aşağıdaki adımlar aracılığıyla hızlıca piyasadan çekmeye çağırıyor:

1. Azalt ve yeniden kullan

Yeniden kullanılabilir ambalajı öncelik haline getirmek ve yeniden kullanıma dayalı dağıtım sistemleri geliştirmek.

2. Geri dönüştür

Tüm ambalajların %100 geri dönüştürülmüş içerikten üretilmesini ve geri dönüştürülebilir veya kompost edilebilir olmasını sağlamak.

3. Açıkla

İlerlemenin ölçülebilmesi için kullanılan, yeniden kullanılan ve geri dönüştürülen plastik tiplerini ve miktarını açıklamak.

Daha fazla bilgi için iletişim:
louise.edge@greenpeace.org

www.greenpeace.org.uk

GREENPEACE

Son notlar

- 1 Ocean Conservancy (2016) Uluslararası Sahil Temizliği <http://www.oceanconservancy.org/our-work/international-coastal-cleanup/2016-ocean-trash-index.html>
- 2 Greenpeace Araştırma Laboratuvarları (2016) Deniz mahsüllerindeki plastikler <http://www.greenpeace.org.uk/sites/files/gpuk/PlasticsInSeafood-Final.pdf>
- 3 <http://science.sciencemag.org/content/347/6223/768>
- 4 PMMI & Euromonitor International (2015) Global Packaging Landscape: Growth, Trends & Innovations <http://www.pmmi.org/files/ResearchandTrends/Industry/Global-Packaging-Trends-ES.pdf> and The New Plastics Economy/Ellen MacArthur Foundation (2016) Rethinking the Future of Plastics https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_15-3-16.pdf
- 5 PMMI & Euromonitor International (2015)
- 6 Greenpeace (2017) Bottling It http://www.greenpeace.org.uk/sites/files/gpuk/Bottling-It_FINAL.pdf
- 7 Market capitalisation as of April 2015, stated in Marion Nestle (2015) Soda Politics <http://www.coca-colacompany.com/coca-cola-unbottled/rolling-up-our-sleeves-and-pitching-in-to-eliminate-marine-waste-a-q-a-with-cokes-april-crow>
- 8 Plastiklerle sağlamanın ve kişisel ambalaj kullanımındaki oranların 2012 yılı verilerine göre <http://assets.coca-colacompany.com/44/d4/e4eb8b6f4682804bdf6ba2ca89b8/2012-2013-gri-report.pdf> ve 2014 <http://www.coca-colacompany.com/stories/our-progress-what-were-doing-and-how-were-doing-it>
- 9 <http://www.coca-colacompany.com/our-company/infographic-coca-cola-at-a-glance>
- 10 Marion Nestle (2015)
- 11 Bkz. 2014 Coca-Cola System Küresel Ambalaj Kaçışımı http://assets.coca-colacompany.com/f8/8a/a30682fa49ef9bef3d99d27bdf33/sustainability.15_072315.pdf
- 12 Ellen MacArthur Foundation/New Plastics Economy (2017) Catalysing Action https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/New-Plastics-Economy_Catalysing-Action_13-1-17.pdf
- 13 <http://www.coca-colacompany.com/stories/keurig-kold-platform-to-be-discontinued>
- 14 <https://www.zerowasteurope.eu/tag/refilling-bottle/>
- 15 <https://ale8one.com/sales/>
- 16 <http://www.coca-cola.co.uk/stories/infographic-understanding-influences-on-litter-behaviour-amongst-young-adults>
- 17 <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/getraenke-konzern-coca-cola-wendet-sich-von-mehrweg-flaschen-ab-1.2357141>
- 18 Veriler aşağıdaki sürdürülebilirlik raporlarında bulunmaktadır:
- 2008/09: https://www.coca-colacompany.com/content/dam/journey/us/en/private/fileassets/pdf/unknown/unknown/2008-2009_sustainability_review.pdf
- 2009/10: https://www.coca-cola.co.uk/content/dam/journey/gb/en/hidden/PDFs/2009-2010_The_Coca-Cola_Company_Sustainability_Review.pdf
- 2010/11: https://www.coca-cola.co.uk/content/dam/journey/gb/en/hidden/PDFs/TCCC_2010_2011_Sustainability_Report.pdf
- 2011/12: <http://www.coca-colacompany.com/press-center/press-releases/coca-cola-releases-2011-2012-global-sustainability-report>
- 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015: <http://www.coca-colacompany.com/stories/sustainability-reports>
- 2015/16 raporunda yer almamaktadır: <http://www.coca-colacompany.com/content/dam/journey/us/en/private/fileassets/pdf/2016/SR16-packaging.pdf>
- 20 https://www.coca-cola.co.uk/content/dam/journey/gb/en/hidden/PDFs/2009-2010_The_Coca-Cola_Company_Sustainability_Review.pdf
- 21 Greenpeace çalışmasına yanıt, 2016

- 22 Bkz. sf. 38 http://assets.coca-colacompany.com/29/0b/1c0121a84941ca46b9c9f6201ac9/2014-2015-sustainability-report.15_080415.pdf
- 23 Bkz. sf. 39 http://assets.coca-colacompany.com/f8/8a/a30682fa49ef9bef3d99d27bdf33/sustainability.15_072315.pdf
- 24 <http://assets.coca-colacompany.com/44/d4/e4eb8b6f4682804bdf6ba2ca89b8/2012-2013-gri-report.pdf>
- 25 <https://www.ft.com/content/cc2f1612-63c2-11e6-8310-ecf0bdddad227> ve <https://www.nytimes.com/2016/02/13/business/energy-environment/skid-in-oil-prices-pulls-the-recycling-industry-down-with-it.html> ve <http://www.wastecare.co.uk/used-plastics-market-facing-more-pressures>
- 26 Bkz. 'Realigning Our Goals' http://assets.coca-colacompany.com/f8/8a/a30682fa49ef9bef3d99d27bdf33/sustainability.15_072315.pdf
- 27 Bkz. <http://www.coca-colacompany.com/press-center/press-releases/coca-cola-invests-big-in-india> ve <http://www.coca-colacompany.com/press-center/press-releases/the-coca-cola-company-completes-transaction-with-ajian-industries> ve <http://www.coca-colacompany.com/press-center/press-releases/coca-cola-announces-us-300-million-investment-for-strong-and-sustainable-growth-in-vietnam>
- 28 UNEP (2014) Valuing Plastics: The Business Case for Measuring, Managing and Disclosing Plastic Use in the Consumer Goods Industry <http://www.coca-cola.co.uk/stories/what-is-the-circular-economy-and-why-does-it-matter-to-coca-cola>
- 29 Coca-Cola Avrupa (Şubat ve Mart 2016) AB Kamu Politikaları İzleme Ekranı <https://www.documentcloud.org/documents/3409808-EU-Radar-Screen-Issue-Update-2016-02-03.html>
- 30 Coca-Cola Küresel Devlet İlişkileri Paneli – Mart 2016, DC Leaks tarafından yayınlanmıştır http://dclears.com/emails/cApr/eml_download/Conversations_with_the_Coca_Cola_VP_Michael_Goltzman/00000118.EML — 16 Şubat 2017 tarihinde erişilmiştir
- 31 <http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/displaylobbyist.do?id=003394315003-45> and <http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/displaylobbyist.do?id=00475641564-03>
- 32 Boomerang Alliance <https://www.trouw.nl/home/wagenings-onderzoek-statiegeld-onzorgvuldig-adf5e6f0/>
- 33 http://dclears.com/emails/cApr/eml_download/Conversations_with_the_Coca_Cola_VP_Michael_Goltzman/00000141.EML — 16 Şubat 2017 tarihinde erişilmiştir
- 34 http://dclears.com/emails/cApr/eml_download/Conversations_with_the_Coca_Cola_VP_Michael_Goltzman/00000118.EML — 16 Şubat 2017 tarihinde erişilmiştir
- 35 <http://energydesk.greenpeace.org/2017/01/25/investigation-coca-cola-fight-back-plans-tackle-plastic-waste/>
- 36 <http://www.coca-colacompany.com/content/dam/journey/us/en/private/fileassets/pdf/investors/2015-annual-report-on-form-10-k.pdf>
- 37 <http://energydesk.greenpeace.org/2017/01/25/investigation-coca-cola-fight-back-plans-tackle-plastic-waste/>
- 38 <http://www.coca-cola.co.uk/newsroom/company-statements/updated-statement-on-deposit-return-schemes-in-scotland>
- 39 Marion Nestle (2015)
- 40 Marion Nestle (2015) <http://www.oceanconservancy.org/our-work/our-partners/our-partners/international-coastal-cleanup.html>
- 41 https://www.coca-cola.co.uk/content/dam/journey/gb/en/hidden/PDFs/TCCC_2010_2011_Sustainability_Report.pdf
- 42 Elizabeth Royte (2005) Garbage Lan: http://www.alternet.org/story/21651/litterbug_world
- 43 <http://www.coca-colacompany.com/packaging-recovery> and <http://assets.coca-colacompany.com/0a/b5/eca07f0142ce9ccc4504e28f1805/2013-2014-coca-cola-sustainability-report-pdf.pdf>
- 44 <http://www.coca-colacompany.com/content/dam/journey/us/en/private/fileassets/pdf/2016/Scorecard-2020SustainabilityCommitments.pdf>
- 45 'Estonya depozito kuruluşu' EstoniaEPP'te France-Eco Emballage ve Adelphi Germany'nin her ikisi de 'Depozito sistemi' olarak; Litvanya'da ise USAD '2016 yılında kurulmuş bir depozito sistemi' olarak listelenmiştir.
- 46 <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/news/in-support-of-the-new-plastics-economy>
- 47 https://www.coca-cola.co.uk/content/dam/journey/gb/en/hidden/PDFs/TCCC_2010_2011_Sustainability_Report.pdf
- 48 Marion Nestle (2015)
- 49 Greenpeace (2017) Bottling It <http://www.refrigerantsnaturally.com/reductions-and-benefits/>

www.plastigebogma.org

GREENPEACE